

Irodalmi verseny

az Arany János Tehetséggondozó Program tanulói számára

2016

A versenyző sorszáma: _____

Hányadik éve vesz részt a programban? 1. 2. 3.

(A megfelelő számot **karikázd be!**)

1. Igazak vagy hamisak az alábbi állítások? Tegyéél jelet a megfelelő oszlopba!

	igaz	hamis
Arany János a Murány ostromát a Kisfaludy Társaság pályázatára írta.		
A Murány ostroma kedvéért megszakította a Toldi estéjének írását.		
A Murány ostroma cselekménye felöleli a vár hosszú ideig tartó ostromának történetét.		
Arany elsősorban a történet érzelmi hitelességének megteremtésén fáradozik.		
Arany szándéka az volt, hogy a Murány ostroma a legigényesebb magyar irodalmi nyelven szólaljon meg.		
Szécsi Mária – és Arany több más női hőstét – részben leánya ihlette, akit „istenkéz remekének” tartott		
Arany nem ismert olyan szépirodalmi alkotásokat, amelyek Szécsi Mária történetét dolgozták föl.		

(7 pont)

2. Szécsi Mária történetét sokan feldolgozták a magyar irodalomban. Említs meg közülük három olyan szerzőt, akinek neve előfordul a versenyre kiadott szakirodalomban!

(3 pont)

3. Mit jelentenek mű szövegéből vett idézetek kiemelt szavai?

„...de nem hallgatá az *színes beszédet*...” _____

„...*víhatlan* erősség...” _____

„... *hitvesül bírja* ennek testvérét...” _____

„... lesujtá e *balhír* Veselényi lelkét...” _____

„...Úti *szövétnekül* ... vezette....” _____

„...Föltekert *mordályom* köntösujjban léssen...” _____

„...Rajta áll a *bakó*, némán és mereven,...” _____

(7pont)

4. Amikor Veselényi Mária kérésére elindul Murányba, heves vihar dül. Milyen lelki folyamatokat jelenít meg a természeti jelenség leírásával a költő?

Szereplő neve	Milyen érzelmeket, tulajdonságokat fejez ki a vihar leírása?
Veselényi	
Mária	
Solymosi	

(9 pont)

5. Arany művében Murány eredménytelen ostroma megosztotta Veselényi hadnagyait. Keresd meg a nevekhez tartozó véleményeket, idézeteket! Írd a nevek alá a megfelelő betűket, számokat!

	Gombkötő	Vadászi	Fekete László	Kazai	Solymosi
elképzelés betűjele					
az idézet száma					

(10 pont)

a	b	c	d	e
Jobb meghalni küzdelemben, mint tétlenül szégyenkezni; meg kell rohamozni a várat.	A várban bőségesen van eleség; nem érdemes folytatni az ostromot.	Veselényi nem kockáztathatja nehezen megszerzett hírnevét; nem hagyhatják abba az ostromot.	A várban el fog fogyni az élelem; ha megéheznek, fel fogják adni a várat; ki kell várni.	Az ostromlók a harcot nem emberrel, hanem az Isten által alkotott szirttel vívják; nem szégyen feladni a küzdelmet

1	"E dicső gyémántot szilárdul öelve: Ékesen foglalja a király kegyelme. S e nevet ha félti vezér ő nagysága: Kérem én, bajtársak, nincs-e igazsága?"
2	"Vegyük gondolóra: hiába hogy nyár van: Aratás ideje nincs magas Murányban; És az ég, midőn hull éjjeli harmatja, Hogy szomjat eloltson, oly bőven nem adja.
3	"Az ágyúgolyó is félúton leszédül: S szárnya-szegve hull le légi ösvenyérül, Vagy a sziklafalba ütve olykor magát, Széjjelzúzza benne kemény vas homlokát.
4	"S vagy sikerül végre bevennünk a várat, Vagy kiontott vérünk e kövekre szárad - S hadd száradjon inkább vérünk sziklafélre, Mint szennyes gyalázat ennyi tiszta névre."
5	"Élelem, mi három évre is sok lenne, Százöles kút, gazdag tiszta forrás benne, Nyers anyag: fa, kő, vas; műhelyek, munkások... Szóval, semmiben sincs megfogyatkozások.

6. Az alábbiak közül mely tárgyak voltak Veselényi Szécsi Máriának vitt ajándékai között? Húzd alá a nevüket! Minden helyes jelölés egy pontot ér. A hibás jelölésekért pontot vonunk le.

páncél, lándzsa, óra, pajzs, kard, szőnyegek, ruhák, sisak,
különleges nyeregszerszám, lovak, kősöntyű, diadém

7. Az alábbi szöveget Veselényi mondja azután, hogy hadnagyokkal folytatott tanácskozáson nem tudják kitalálni, hogyan vehetnék be Murányt.

"Egy néember, egy özvegy, egy hősködő asszony.
Aki páncélt hordoz, hogy kacajt támasszon,
Aki gyáva kézzel nyúl hadi szerszámhoz,
S katonásdit játszó gyermeket utánoz?"

- a) Milyen a hangneme az idézett szövegnek? _____
b) Mit jelentett régen a néember szó? Ma milyen jelentése van? _____

(3 pont)

8. Görömbei András A csehszlovákiai magyar irodalom című munkájában kiemelkedő és markáns alkotónak nevezi Dobos Lászlót. Az alább felsoroltak életének, pályájának egy-egy állomásához kapcsolódnak.

Hogyan?

Minden válaszod legalább két lényeges elemet tartalmazzon!

Sárospatak: _____

Komensky (Comenius) Egyetem: _____

Magyar Íróközösség : _____

Irodalmi Szemle: _____

Madách Könyv- és Lapkiadó : _____

Csemadok: _____

(12 pont)

9. A Hólepedőt „kibeszélésnek” nevezi Márkus Béla. Mit kell az írónak „kibeszélnie” magából?

(5 pont)

10. Műveinek egyik csoportját a szakirodalom történelmi és szociális súlypontú regényeknek minősíti. Említs meg ezen művek közül kettőt!

Ezekkel szemben Milyen típusú regénynek nevezi Márkus Béla a Hólepedőt?

(3 pont)

11. A főszereplő élete Csehszlovákiában, egy felvidéki faluban és egy városban folyik. Mely (a történet időpontjában létező) országokban élnek a rokonai? Mi a foglalkozásuk?

ország: _____ foglalkozás: _____

Hogyan nevezi a főszereplő magában ezt a térséget?

(7 pont)

12. A regényben előfordul a predestináció szó.

a) Milyen jelentésben használták eredetileg ezt a szót? _____

b) Hogyan értelmezi ezt saját magára a főszereplő? _____

(5 pont)

13. A regény nyelvére jellemző a metaforikusság. Állapítsd meg, milyen szóképek szerepelnek az alábbi idézetekben! (5pont)

	szókép megnevezése
„madárszárnyak billegése az öregasszony hangja”	
„körötte fehér csendben folyik az idő”	
„hívja a szendergés puha melegsége”	
„kezei ágakként hajladoznak a lány fölött”	
„...ha éjszaka eltört a gyerek nyugalma”	

14. A főszereplő falusi lány, tanulmányai elvégzése után ott helyezkedik el, de aztán visszaköltözik a városba. Két okot említs meg! (2 pont)

15. A fehér szín nagyon gyakran jelenik meg a regényben, más és más kifejezésekben, más és más jelentéssel. Említs meg négy különböző kifejezést és értelmezd is őket. (8 pont)

a) _____

b) _____

c) _____

d) _____

16. A mű szövegében előfordulnak bibliai utalások is. Mutass be kettőt! (4 pont)

a) _____

b) _____

17. A főszereplőnek van egy tanítványa, akihez nagyon hasonlónak érzi magát.

Mi a neve? _____

Mi bennük a közös? _____

(6 pont)

18. Mi a főhős neve? _____

Hogyan szólítják őt? _____

Mit jelölnek ezek a nevek? _____

_____ (6 pont)

19. Kicsoda Manó? _____

Mi a szerepe a főszereplő életében? _____

Mit jelképez? _____

(7pont)